

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого
Інститут екранних мистецтв
Кафедра звукорежисури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Інга Чхатарашвілі-Петраш

« 31 » 08 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДІЄГЕЗИС ТА МІМЕЗИС ЗВУКУ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
спеціальність	В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво
спеціалізація	В1.01 Аудіовізуальне мистецтво, В1.04 Звукорежисура
освітня програма	Кінооператорство, Звукорежисура

Розробники:

Курбанов Георгій Олександрович – викладач, кафедра звукорежисури, доктор мистецтв.

Викладачі:

Курбанов Георгій Олександрович – викладач, кафедра звукорежисури, доктор мистецтв.

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри звукорежисури

Протокол від 24.08.2026 № 1

Завідувач кафедри (підпис) Наталія ДОМБРУГОВА

РПНД погоджено з гарантом освітньої-професійної програми

«Звукорежисура»

Професор, доктор мистецтвознавства (підпис) Наталія КОСТЮК
24.08.2026

РПНД погоджено з гарантом освітньої-професійної програми

«Кінооператорство»

Доцент, кандидат мистецтвознавства (підпис) Вікторія МИРОНЕНКО
27.08.2026

Пролонговано:

на 20__/20__н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання
	денна
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова
Курс	2М
Семестр	3
Кількість кредитів	6
Загальний обсяг годин	180
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні
	34
	Семінарські
	14
	Самостійна робота
	132
Вид підсумкового контролю	Залік

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня комплексної системи поглиблених наукових знань щодо нейрофізіологічних, когнітивних та психоемоційних закономірностей слухового сприйняття. Курс спрямований на розвиток здатності аналізувати суб'єктивні реакції реципієнта на акустичні стимули та застосовувати закони психоакустики для цілеспрямованого моделювання звукового середовища, конструювання звукових образів і керування психоемоційним станом аудиторії в аудіовізуальних творах.

Завдання: дослідити нейрофізіологічні та когнітивні механізми обробки аудіоінформації центральною нервовою системою (від фізичного подразника до формування суб'єктивного звукового образу).

Проаналізувати складні процеси слухової уваги, слухової пам'яті, адаптації та втоми, а також механізми селективного сприйняття

Ознайомити магістрів із методологією проведення експериментальних досліджень у галузі психоакустики та аудіометрії.

Очікувані результати навчання (РН) за дисципліною:

РН1 – Знати методологію та підходи до наукового вивчення актуальних питань аудіовізуального мистецтва та виробничих процесів.

РН2 – Уміти використовувати міждисциплінарні підходи для критичного аналізу та вирішення питань, пов'язаних з теорією та практикою аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва.

РН3 – Володіти методами та організаційними дослідницькими й інноваційними підходами у професійній діяльності.

РН14 – Знання основних понять та теорій, що стосуються природи та розвитку особистості, її психічних процесів та особливостей, а також впливу середовища на формування особистості.

2. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	Сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8
II курс 3-й семестр							
Тема 1. Ознайомлення з програмою та завданням курсу. Характеристика рекомендованої літератури.	24,5	8					16.5
Тема 2. Нелінійні властивості слуху	24,5	8					16.5
Тема 3. Слухове маскування та шуми	20,5		4				16.5
Тема 4. Віртуальний звуковий світ	25.5	9					16.5
Тема 5. Психологічне сприйняття та приміщення	20,5		4				16.5
Тема 6. Тембр та слух	25.5	9					16.5
Тема 7. Мова та промова в сприйнятті слухом	20,5		4				16.5
Тема 8. Психологічні варіації під час оформлення аудіо складової фільму	20,5		4				16.5
УСЬОГО	180	34	14				132

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Ознайомлення з програмою та завданням курсу. Характеристика рекомендованої літератури.

Короткий опис: Огляд навчального плану, розподіл годин між лекційними, практичними заняттями та самостійною роботою. Ознайомлення з фінальною формою контролю. Ознайомлення з базовими питаннями під час вивчення. Та головними завданнями курсу. Розгляд рекомендованих матеріалів для вивчення. Розгляд практичних занять та прикладів їх виконання.

Основні поняття/ключові слова: анімація, звук в анімації, звукорежисура анімаційного фільму, історія.

Рекомендована література: 2, 5, 7

Тема 2. Нелінійні властивості слуху.

Короткий опис: Людський слух — це не стерильний вимірювальний мікрофон із лінійною амплітудно-частотною характеристикою. Це надзвичайно складна, біологічно упереджена та нелінійна система.

Нелінійність означає, що ефект на виході (наше психологічне сприйняття) не пропорційний сигналу на вході (фізичним параметрам звуку). З погляду психології, ця нелінійність є еволюційним інструментом виживання, який звукорежисери та психологи використовують для маніпуляції емоційним станом слухача.

Основні поняття/ключові слова: Нелінійні властивості, слух, діалог, монолог, голос автора.

Рекомендована література: 6, 8, 10

Тема 3. Слухове маскування та шуми.

Короткий опис: Слухове маскування (Auditory Masking) — це психоакустичний феномен, за якого сприйняття одного звуку (корисного сигналу) погіршується або повністю блокується через присутність іншого звуку (маскувальника).

Простіше кажучи, це властивість нашого слуху «ховати» тихі звуки на тлі гучніших. Наш мозок робить це автоматично, щоб захистити нервову систему від перевантаження та оптимізувати аналіз акустичної ситуації.

Людський слух маскує звуки у двох вимірах: за частотою (одночасно) та за часом (неодночасно).

Основні поняття/ключові слова: функція шумів, бібліотека шумів, синтезовані шуми.

Рекомендована література: 11, 13, 14

Тема 4. Віртуальний звуковий світ.

Короткий опис: Віртуальний звуковий світ відеогри — це інтерактивна акустична модель реальності (або вигаданого всесвіту), яка генерується комп'ютером у реальному часі. На відміну від лінійних медіа (кіно, радіо), де звукова доріжка є статичним відображенням волі режисера, в іграх звуковий світ є динамічною пісочницею.

Звукова система гри безперервно прораховує фізичні та просторові параметри середовища, створюючи для гравця безперервне тривимірне звукове полотно — саундскейп (Soundscape).

Основні поняття/ключові слова: Американський метод, звукова партитура, функціональна теорія.

Рекомендована література: 20, 26, 31

Тема 5. Психологічне сприйняття та приміщення.

Короткий опис: Взаємозв'язок акустики приміщення та психіки

Коли людина потрапляє в будь-який простір (кімнату, концертну залу, тунель чи собор), її слухова система миттєво й підсвідомо оцінює його розміри, форму та матеріали поверхонь. Цей процес тісно пов'язаний із психологічним сприйняттям: акустичне середовище приміщення здатне викликати у слухача почуття затишку, величі, тривоги, самотності або тиску.

У звукорежисурі та реставрації аудіо приміщення розглядається не просто як «коробка», а як активний психоакустичний фільтр, що формує просторовий план фонограми.

Основні поняття/ключові слова: Навколишній звук, фоновий звук, атмосфера.

Рекомендована література: 4, 9, 11

Тема 6. Тембр та слух.

Короткий опис: Тембр (або забарвлення звуку) — це одна з найскладніших для вимірювання характеристик звуку. Психоакустика визначає тембр як акустичну властивість, яка дозволяє слухачеві відрізнити два звуки з однаковою висотою (частотою) та гучністю (амплітудою). Саме завдяки тембру ми легко розрізняємо звучання скрипки та фортепіано, що грають одну й ту саму ноту, або голоси різних людей. Фізична структура тембру складається з трьох головних компонентів:

Основний тон: Найнижча частота в спектрі звуку, яка визначає його суб'єктивну висоту (ноту).

Обертони (Гармоніки): Додаткові частоти, що звучать вище основного тону. Вони можуть бути гармонійними (частоти, які є цілими кратними

основного тону: \$2f, 3f, 4f\$ тощо) або негармонійними (характерні для шумів, ударних інструментів чи металевих поверхонь).

Спектральний контур: Співвідношення гучності між різними обертонами. Якщо переважають низькі гармоніки, звук сприймається як теплий, глухий, оксамитовий. Якщо переважають високі — як яскравий, різкий, металевий.

Основні поняття/ключові слова: Ганс Сельє, загальний адаптаційний синдром, парасимпатична нервова система, дієгезис звуку, мімезис звуку.

Рекомендована література: 21, 24, 25

Тема 7. Мова та промова в сприйнятті слухом.

Короткий опис: Ця тема досліджує психоакустичні, анатомічні та лінгвістичні аспекти того, як людська слухова система сприймає, декодує та аналізує усне мовлення. Розуміння цих процесів є фундаментом для звукорежисерів реставрації, оскільки дозволяє очищувати та покращувати аудіозаписи відповідно до природних особливостей нашого слуху. Процес перетворення механічного коливання повітря на зрозумілу думку відбувається у три етапи:

Периферичний (Фізичний) етап: Звукова хвиля вловлюється вушною раковиною, проходить через слуховий канал і змушує коливатися барабанну перетинку.

Фонетичний (Слуховий) етап: Нервові імпульси надходять у первинну слухову кору головного мозку.

Семіотичний (Смисловий) етап: Відбувається у спеціалізованих мовних центрах мозку (зокрема в зоні Верніке).

Основні поняття/ключові слова: Режисери «Нової хвилі», Інтегральний звукоряд, звукова експлікація, мова, промова.

Рекомендована література: 30, 36, 23

Тема 8. Психологічні варіації під час оформлення аудіо складової фільму.

Короткий опис: Звук у кінематографі є головним провідником в емоційний світ героїв та основним інструментом маніпуляції підсвідомістю глядача. Режисер та звукорежисер створюють звуковий образ фільму, спираючись на психоакустику, когнітивну психологію та закони сприйняття, що дозволяє кардинально змінювати сенс однієї й тієї ж візуальної сцени.

Одна з головних психологічних варіацій у кіно — перемикання сприйняття глядача від об'єктивного (реалістичного) до суб'єктивного (внутрішнього стану персонажа).

Акустична точка зору (Audio Point-of-View): Звук моделюється так, як його чує конкретний герой у цей момент. Звукова ізоляція (Психологічний фокус): Метод, коли під час сцени емоційного шоку або глибокої концентрації всі

реальні побутові шуми навколо героя (шум вулиці, голоси натовпу) раптово повністю затихають, і залишається лише один гіпертрофований звук — наприклад, важке дихання героя, стукіт його серця або тиха капель.

Основні поняття/ключові слова: Психофізіологія, стресогенні фактори, фактори стресу.

Рекомендована література: 14, 22, 25, 34

Завдання для семінарських занять

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
3.	Нейрофізіологія слуху та когнітивні механізми: від фізичного подразника до звукового образу	Усна	5
5.	Психоакустичні парадокси та ілюзії: механізми виникнення та художнє застосування. (Ефект слухового маскування (частотне та часове). Критичні смуги слуху: як гучний звук робить тихий невидимим для мозку.)	Усна	5
7.	Сугестивний потенціал звуку: конструювання психоемоційного стану реципієнта (Психофізіологічний вплив екстремальних частот: інфразвук (відчуття тривоги, паніки, тиску) та ультразвук у саунд-дизайні горорів і трилерів.)	Усна	5
8.	Психологія просторового слуху та аудіоекологія.	Усна	5

Критерії оцінювання семінарів:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Вичерпне та системне знання теми. Здобувач не просто відтворює матеріал лекції, а залучає дані з додаткових сучасних наукових публікацій у галузі психоакустики та нейробіології. Здатність виявляти тонкі, неочевидні інструменти психоакустичного впливу (наприклад, мікродисонанси або специфічне панорамування) та пояснювати їх когнітивний ефект.	5-4
Грунтовне знання базового матеріалу та рекомендованої літератури. Присутнє розуміння механізмів слухового сприйняття, проте аналіз може носити дещо репродуктивний характер без авторських інсайтів. Правильне визначення базових психоакустичних прийомів у запропонованих фрагментах. Здобувач розуміє, що відбувається зі звуком, але іноді потребує навідних запитань, щоб пояснити, чому мозок реагує саме так.	3-2
Повна невідповідність до семінарського заняття. Незнання ключових тем та базових законів психоакустики. Поверховість у володінні матеріалом здобувачем; обмеженість знань, значна кількість неточностей у формулюваннях; відповіді формалізовані і свідчать про незацікавленість дисципліною; поверхневе володіння понятійним апаратом.	1-0

5. Методи навчання

1. Вербальні методи організації навчання (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія).
2. Наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація).
3. Практичні (слухання, аналіз, узагальнення, презентація звукового вирішення).
4. Виконання письмових завдань (есе, реферати, звукова експлікація).

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
1.	Дослідити вплив повсякденного звукового середовища на рівень стресу, втому та когнітивне навантаження людини.	Презентація PowerPoint, Google Slides, Canva тощо	5
2.	Перевірка явища одночасного та часового маскуванню і навчитися використовувати його при зведенні звуку.	Презентація PowerPoint, Google Slides, Canva тощо	5
3.	Розвинути навички свідомого слухання та аналізу методів сугестивного (навіювального) впливу звуку на психіку глядача.	Презентація PowerPoint, Google Slides, Canva тощо	5
4.	Розроблення та опис власного музично-звукового вирішення з урахуванням психологічних теорій	Реферат у форматі PDF або Word	5
5.	Презентація покадрового опису музично-звукового оформлення певного епізоду музично-звукового вирішення аудіовізуального твору.	Презентація PowerPoint, Google Slides, Canva тощо	5
6.	Дослідити когнітивні «хиби» слухового апарату та зрозуміти, як їх можна використовувати як художній або технічний інструмент.	Рецензія у форматі PDF або Word	5
7.	Розкриття змісту поняття «Тріада Сальє». Набуття навичок про психофізичне сприйняття глядача.	Презентація PowerPoint, Google Slides, Canva тощо	5
8.	Пояснення стресогенних факторів та їх використання для оформлення аудіовізуального твору.	Презентація PowerPoint, Google Slides, Canva тощо	5

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Магістр демонструє вичерпне розуміння нейрофізіологічних та когнітивних механізмів слухового сприйняття. Самостійна робота має	4-5

характер повноцінного мінідослідження з глибоким зануренням у контекст, бездоганною логікою та опорою на актуальну наукову базу. Висока культура наукової дискусії. Магістр вільно оперує складною термінологією (HRTF, критичні смуги, сугестія тощо), ініціює діалог та переконливо аргументує свої висновки перед аудиторією без опори на заготовлений текст.	
Багатоаспектне розкриття теми та широке використання додаткових джерел. Проте аналізу може бракувати глибинного авторського осмислення (переважає якісний опис і систематизація вже відомих наукових концепцій). Практичні завдання (реверс-інжиніринг кіносцени, розмаскування сигналу) виконані технічно грамотно, закони психоакустики дотримані. Однак психологічний ефект створеного аудіо може бути неочевидним на слух без додаткових роз'яснень або містити незначні технічні огріхи.	2-3
Робота має суто компілятивний характер (простий переказ статей або підручників). Відсутнє розуміння зв'язків між фізичними параметрами акустичного сигналу та підсвідомими емоційними реакціями реципієнта. Завдання були виконані поверхово або механічно. Аудіоприклади підібрані випадково і не ілюструють заявлений психоакустичний ефект (наприклад, магістр плутає фізичну гучність звуку з психологічною, або спроба створити імерсивний простір зазнала невдачі через незнання базових принципів панорамування).	1-0

Відповідно до [Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у процесі формальної, неформальної та/або інформальної освіти](#) Університету, здобувач має право зарахувати результати навчання, якщо вони підтверджені офіційними документами (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом тощо). Це можуть бути результати, отримані під час участі в онлайн чи очних курсах, програмах обміну, конференціях, тренінгах, семінарах, лекціях, майстер-класах, літніх чи зимових школах, бізнес-школах, стажуваннях та інших освітніх заходах.

У межах цієї дисципліни здобувач може подати документи для визнання результатів неформальної освіти за окремими темами. Якщо такі результати підтверджені сертифікатом чи іншим документом, вони зараховуються як виконання завдань для самостійної роботи.

Освітні курси, за проходження яких можна отримати перезарахування, знаходяться на платформі:

- [Prometheus](#)
- [EdEra](#)
- [Coursera](#)

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Магістр виступає активним учасником і лідером обговорень. Ініціює фаховий діалог, пропонує самобутні авторські інтерпретації того, як звук впливає на емоції та психіку. Під час прослуховування аудіоприкладів чи перегляду фрагментів в аудиторії, магістр здатен миттєво здійснити глибокий реверс-інжиніринг сцени. Точно	4-5

визначає, які психоакустичні тригери були використані саунд-дизайнером для сугестивного (навіювального) впливу на аудиторію.	
Студент завжди готовий до заняття, бере активну участь в обговоренні, але здебільшого відповідає на поставлені запитання, рідко ініціюючи нові напрямки дискусії. Правильно аналізує аудіоприкладі в аудиторії, розпізнає основні психоакустичні ефекти, проте може не помітити тонких художніх чи когнітивних нюансів без навідних запитань викладача	2-3
Пасивна присутність на заняттях. Магістр вступає в обговорення лише після прямого звернення викладача. Відповіді мають описовий, компілятивний характер (простий переказ тексту лекції). Аналіз аудіоприкладів зводиться до суб'єктивних, побутових оцінок (на кшталт «це звучить страшно» або «це приємний звук») без спроби застосувати науковий чи психоемоційний аналіз.	1-0

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Оцінювання рівня знань здобувачів включає поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль має на меті оцінити роботу здобувачів за всіма видами аудиторної роботи (лекції, семінарські заняття) та відображає поточні навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни. Підсумковий (семестровий) контроль є інтегрованою оцінкою засвоєння знань здобувачів у вигляді семестрового заліку.

При викладанні дисципліни використовуються такі методи контролю:

поточний контроль (ПК) - включає диференційований та об'єктивний облік результатів освітньої діяльності здобувачів щодо засвоєння теоретичних знань (усне опитування, обговорення проблемних питань тощо) та уміння практичного вирішення завдань на семінарських заняттях та під час самостійної роботи здобувачів. Поточний контроль передбачає максимально - 100 балів;

підсумковий семестровий контроль (ПСК) □ залік, за підсумками роботи в семестрі (за результатами поточного контролю).

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Курс/семестр 3-й семестр

За результатами поточного контролю та самостійна роботи									Сума балів
	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	100
Поточний контроль	5	5	5	5	5	5	5	5	
Самостійна робота	5	5	5	5	5	5	5	5	
Семінари			5		5		5	5	

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень Компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

1. Бойко, О. В. (2022). Психоакустичні особливості сприйняття просторового звуку у віртуальній реальності. Психологічний журнал, 8(3), 45–56.
2. Гаврилюк, М. І. (2021). Вплив звукових ландшафтів міста на емоційний стан мешканців. Екологічна психологія, 12(2), 112–120.
3. Даниленко, О. А. (2023). Психологія сприймання музичних творів: когнітивний підхід. Мистецтвознавство та психологія, 4, 88–95.

4. Захаренко, В. М., & Коваленко, Т. П. (2025). Психоакустика: основи звукового сприйняття та когнітивні механізми слуху. Видавництво КНУ.
5. Іванова, О. С. (2024). Звукова сенсорна інтеграція у дітей з розладами аутистичного спектра. Дефектологія та спеціальна психологія, 15(1), 34–42.
6. Ковальчук, О. В. (2022). Психологічні механізми слухової уваги в умовах шумового забруднення. Вісник психології, 22, 56–63.
7. Кравченко, І. М. (2026). Нейропсихологічні аспекти розпізнавання мовлення та звукових сигналів в шумному середовищі. Нейропсихологія та когнітивні науки, 3, 101–110.
8. Лисенко, В. П. (2021). Аудіовізуальна взаємодія у сприйнятті кіномистецтва та мультимедіа. Культура і сучасність, 2, 77–84.
9. Мельник, Ю. І. (2023). Вплив низькочастотних звуків на психофізіологічний стан та працездатність людини. Медична психологія, 17(4), 18–25.
10. Петренко, С. В. (2025). Психологічний вплив музичного темпу та ритму на продуктивність когнітивної діяльності. Експериментальна психологія, 9(2), 44–52.
11. Романюк, І. О. (2024). Сприйняття акустичного простору: психологічні та архітектурні аспекти. Архітектура та середовище, 11(1), 60–68.
12. Сидоренко, А. Ю. (2022). Емоційне реагування на дисонанс та консонанс у сучасній музиці. Музичне мистецтво і психологія, 5, 112–119.
13. Шевченко, Т. О. (2023). Феномен ASMR (автономна сенсорна меридіональна реакція): психологічний та нейробіологічний аналіз. Сучасна психологія, 14(2), 89–97.
14. Bregman, A. S. (2024). Auditory scene analysis: The perceptual organization of sound (Revised ed.). MIT Press.
15. Cancellieri, S., & Neuhoff, J. G. (2022). Psychoacoustics and the evolution of auditory perception. Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance, 48(4), 312–325.
16. Carlyon, R. P. (2021). The psychology of pitch perception: Current concepts and mechanisms. Frontiers in Psychology, 12, Article 654321. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.654321>
17. Fritz, T. H., & Koelsch, S. (2023). Neural correlates of emotional responses to soundscapes in urban environments. NeuroImage, 265, Article 119782.
18. Gaver, W. W. (2021). The psychology of everyday listening: New perspectives on ecological acoustics. Auditory Perception & Cognition, 4(1), 45–60.
19. Griffiths, T. D., & Warren, J. D. (2024). The cognitive auditory cortex: From perception to meaning. Oxford University Press.
20. Huron, D. (2022). Sweet anticipation: Music and the psychology of expectation (2nd ed.). MIT Press.
21. Juslin, P. N. (2021). Musical emotions explained: Unlocking the secrets of musical affect. Oxford University Press.
22. Kraus, N. (2021). Of sound mind: How our brain constructs a meaningful sonic world. MIT Press.
23. Levitin, D. J. (2023). Auditory memory and the psychological perception of musical form. Annual Review of Psychology, 74, 145–172.
24. McDermott, J. H. (2022). Computational models of auditory scene analysis and human perception. Trends in Cognitive Sciences, 26(8), 654–668.

25. Moore, B. C. J. (2025). An introduction to the psychology of hearing (8th ed.). Brill.
26. Neuhoff, J. G. (2024). Evolutionary psychology of sound: Pitch, loudness, and spatial hearing. *Frontiers in Psychology*, 15, Article 130245.
27. Patel, A. D. (2021). Music, language, and the brain: A decade of new discoveries in auditory cognition. *Cognitive Science*, 45(6), Article e13002.
28. Peynircioğlu, Z. F., & Tekcan, A. İ. (2022). Memory for environmental sounds and music: A cognitive perspective. *Psychological Research*, 86(3), 780–792.
29. Plack, C. J. (2023). The sense of hearing: Psychology and neuroscience (4th ed.). Routledge.
30. Poeppel, D., & Assaneo, M. F. (2021). Speech rhythms and their neural foundations in auditory processing. *Nature Reviews Neuroscience*, 22(4), 211–224.
31. Russo, F. A., & Ammirante, P. (2024). Multisensory integration in music and sound perception. *Psychomusicology: Music, Mind, and Brain*, 34(1), 12–25.
32. Schnupp, J., Nelken, I., & King, A. (2025). Auditory neuroscience: Making sense of sound (2nd ed.). MIT Press.
33. Schwartz, D. A., & Howe, C. Q. (2022). The purring and the roaring: Human psychological responses to animal vocalizations. *Evolutionary Human Sciences*, 4, Article e15.
34. Snyder, J. S., & Alain, C. (2023). Attention and auditory scene analysis: Cognitive mechanisms of listening. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 35(2), 234–250.
35. Thompson, W. F. (2026). Music, thought, and feeling: Understanding the psychology of music (3rd ed.). Oxford University Press.
36. Zatorre, R. J. (2022). Music, the food of neuroscience? The psychology of auditory reward. *Nature*, 605(7910), 432–433.

10. Інформаційні ресурси

1. Хаяо Міядзакі виповнилося 80 років. Він створив дивовижний анімаційний всесвіт: веб- сайт. BBC NEWS Україна. 2021.
URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-55544415>
2. https://www.youtube.com/@cinema_sound5003 курс лекцій про елементи сучасного саунддизайну в кінематографі. Психоакустика та вплив на сприйняття сцен через звук.